

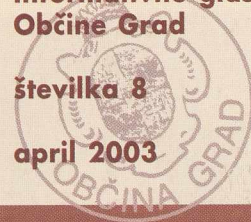

O B Č I N A
Grad

Informativno glasilo
Občine Grad

številka 8

april 2003

Spoštovani!

Pust je pregnal zimo in z višjimi temperaturami se nam dobrika pomlad. Z cvetele so luknje v asfaltu in luknje v srcih tistih, ki so po vojnih razdejanjih po vsem svetu ostali brez družin in domov. Nekateri izmed njih so po tisočih kilometrih tavanja v neznanem našli svoj prisilni počitek tudi v Hollyday Innu v Vidoncih. Sočustvujemo z njimi, vendar ne prav iskreno: dovolj imamo lastnih skrbi in tegob! Bencin se je podražil že tretjič v zadnjem mesecu in napovedi pravijo, da še ni dosegel svoje končne cene. Postali smo del omikanega sveta, del velike družine članic pakta Nato, ki razsaja po svetu in osvobaja tlačena ljudstva v imenu svobode in demokracije po našem receptu – tudi nesrečniki iz Vidoncev so zdaj del svobodnega sveta in tudi naša zasluga je, da so tukaj. Da so obstajali visoki in plemeniti cilji, želja po blaginji slehernemu na tem planetu, so pozabili najprej in najbolj zagotovo tisti, ki so te ideje z ognjem in mečem razglašali. Praznovali bomo veliko noč – praznik miru in spokojnosti. Z veliko jedi in pijače. Na zdravje in dober tek! Blagor tistim, ki jim tekne!

Vaš župan
Daniel KALAMAR

CENJENI BRALCI!

Zanos pomladi se je vtihotapil tudi v naše glasilo, ki vam, spoštovani bralci, prinaša obilo prvih sončnih žarkov ob za ta čas neizbežnih dogodkih. Pravijo, da letni časi vplivajo tudi na razpoloženje ljudi, in verjamem, da čas brstenja prvih cvetic vliva toploto in pozitivno energijo v srca vseh, ki mislijo dobro. Da je v teh časih le-to zelo pomembno, spoznavamo dan za dnevno.

Sicer pa je po precej realistično-pesimističnem uvodniku župana prav, da vam postrežemo z lahkotnejšo in veselejšo platjo našega življenja. S tistim, kar nam pomaga potrpeti in preživeti vse neumnosti tega sveta. Za kakšno ceno je že druga stvar. Tako se boste lahko na naših straneh spomnili minulega pusta, pa dneva žena ali materinskega dneva – kakor komu pač bolj ustreza, pobrskali pa boste tudi lahko po dogodkih, ki so se zgodili v bližnji preteklosti in osvežili spomin nanje.

Nikakor pa nismo mogli tudi mimo manj prijetnih strani našega vsakdanjika. Gre za mačehovski odnos človeka tako do soljudi kakor tudi do okolja, v katerem živi. Nasilje nad sočlovekom – najsi bo verbalno ali fizično – se dogaja tudi blizu nas, le oči je potrebno odpreti in predvsem – posredovati. Vzdigni svoj glas in odločno reči ne nasilnežu. Po drugi strani pa predvsem pustiti drugačnim in drugače mislečim živeti in preživeti – tudi s svobodo izražanja lastnega mnenja, ki se ne sklada z našim. Tudi če gre za čisto vsakdanje stvari. Šele tedaj, ko bomo svojemu bližnjemu pustili dihati in živeti, kakor njemu najbolj ustreza – seveda, da ne ogroža naših ali drugih življenj

– se bomo lahko tolkli po prsih in poudarjali spoštovanje drugačnosti in nenasilnega vedenja. Marsikdaj namreč klofuta prizadene manj kot grobo izrečena lažna beseda.

Naše vedenje pa nikakor ni vzorno niti do narave, katero so nam naši zanamci samo posodili v nekajletno oziroma desetletno uporabo. Roko na srce, ne bi želela biti med tistimi, ki jim jo bodo predajali, kajti v zameno za čist zrak in neokrnjeno bivanjsko okolje bodo dobili kup pločevink in nevzdržnega smoga. Posledico industrializacije in tehničnega napredka. Pa vendar ne morem mimo uprašanja: »Bo naše potomce čez sto let še zjutraj zbujalo ptičje petje ali pa si bodo morali omisliti kakšne tehnične naprave, da bodo ljudi popeljale v »čudoviti« svet napredka, rivalstva, moči, kjer ne bo mogoče preživeti brez stresa in psihoterapij?«

Zdaj smo pa tam. Verjemite, da je tale uvodnik v osnovi želel biti lahkoten in predvsem optimističen, toda še sama ne vem, kako smo zajadrali v manj prijetne teme. Sicer pa – žal je predvsem to naše življenje, četudi ob praznikih, kakršen bo tudi prihajajoči, poskušamo te stvari potisniti stran. Vendar le za kratek čas, ker so vedno znova tukaj in zdaj. In tudi ko bomo okušali slast pristne domače šunke, bo nekje v ozadju še vedno odmeval tisti znani: »Memento mori!« (»Spominjaj se smrti!«)

Toda eno je gotovo: iz smrti vedno vstaja življenje in to je razlog za veselje in optimizem tudi ob tokratnem praznovanju.

Glavna in odgovorna urednica
Marjanca FERKO OMAHEN

DOMAČA PREKMURSKA ŠUNKA

Za pravo domačo šunko rabimo svinjsko stegno, seveda s kožo. Po zakolu pustimo meso, da se ohladi. Najprimernejša temperatura mesa za vsoljevanje je 7°C. Ko je meso primerno ohlajeno, ga vsolimo. Tu vzamemo 2,5 dag soli na 1 kg mesa, od tega 1/2 kuhinjske soli in 1/2 kg nitritne soli (salamurin). Če pa salamurina nimamo, vzamemo navadno sol in dodamo 2–3 žlice sladkorja zaradi barve mesa. Druge začimbe dodamo po okusu. Te začimbe so: mleti poper, poper v zrnju, mleta sladka paprika, ostra mleta paprika, nasekljan česen, malo zlomljenega lovorjevega lista in malo majarona.

Miran Žokš

Če pa soli in začimb ne tehtamo, potem vse skupaj zmešamo v večji posodi ter meso povaljamo v tej mešanici. Nato meso dvignemo in rahlo stresemo, saj mora sol, ki ostane na mesu, zadostovati za normalen razsol.

Tako vsoljeno meso hranimo v prostoru, ki ma cca. 7°C in ga obračamo vsak dan – ta postopek ponavljamo štirinajst dni. Tretji teden pa ga prelijemo s salamuro, ki je sestavljena iz prekuhane vode in 8% raztopine soli.

Po treh tednih meso rahlo operemo in ga pustimo, da se posuši. Ko je meso posušeno, ga damo prekajevati. Prekajevali naj

bi dva dni pri temperaturi 18–25°C. Kurimo pa obvezno z bukovimi drvimi. Če se vmes pojavi večji ogenj, ga zadušimo z malo vlažno žagovino. Ko je meso prekajeno, ga je seveda

potrebno skladiščiti in pustiti, da dozori. Najprimernejše bi ga bilo skladiščiti v prostoru z relativno vlago zraka 74–78% pri temperaturi 12–14°C, seveda v temnem in dobro prezračenem prostoru. Ker pa na kmetih nimamo takih specializiranih sušilnic in se moramo zadovoljiti z dejavniki narave, pustimo meso v zimskih mesecih kar na podstrešju. Spomladi, ko postaja topleje, meso izoliramo pred insekti. To naredimo tako, da meso premažemo z ostro papriko in ji dodamo poper, ga povijemo v papir – časopis, ker regulira relativno vlago. Meso potem obesimo v temen prostor, ki naj ne bo preveč suh in ne preveč vlažen. Če hočemo imeti zrelo in kvalitetno meso, mora od soljenja do uporabe zoreti vsaj 10 mesecev. Starejši ljudje bi rekli, da so bile šunke najboljše pod slamnatimi strehami, pa še res je, saj slama regulira temperatu-

ro in relativno vlago zraka. Ko je šunka dozorela, je pripravljena za jed. Narežemo jo na tanke kose. Glavna priloga je vrč domačega rdečega vina ter kos črnega kruha.

Boug žegnaj!

Miran ŽOKŠ

22. APRIL – SVETOVNI DAN ZEMLJE

Kaj je Zemlja?

Menda edini planet, za katerega vemo, da na njem obstaja življenje. Ljudje ga naseljujemo že dva milijona let. Odkar živi človek, vpliva na svoje okolje, seveda ne zmeraj tako, da bi bilo to v korist njemu ali okolju. Človek je v vsej svoji zgodovini izrabljaj možnosti, ki mu jih je nudilo okolje. Pri tem je pogosto tudi pretiraval. Zaradi naraščanja prebivalstva v svetu je naravo vse bolj izkoriščal in spreminjal. Danes se mnogo ljudi po svetu zaveda, da je okolje na Zemlji zelo resno ogroženo. Prav zaradi tega so naravovarstveniki iz različnih delov sveta leta 1970 v San Franciscu razglasili 22. april za svetovni dan Zemlje. Ob tem dnevu se ljudi po širnem svetu seznanja in opozarja na napake človeštva do okolja, opravljajo se številne očiščevalne akcije, sadijo se drevesa in podobno. Marsikje po svetu, pa tudi v Sloveniji, se akcije ob dnevu Zemlje razširijo kar na cel april.

Naravno okolje pri nas in po svetu je že zelo obremenjeno z raznovrstnimi odpadki, ki ogrožajo obstoj življenja na Zemlji.

Onesnaženje zraka, odpadki vseh vrst, poškodbe ozonskega plašča in

spremembe podnebja, onesnaženje svetovnih morij, pomanjkanje čiste pitne vode, sekanje gozdov, zastrupljanje kmetijskih zemljišč s kemičnimi sredstvi, izumiranje tisoče vrst živali in rastlin, dejansko ogrožajo človeštvo in povzročajo dvom o prihodnosti življenja na zemlji, kot ga poznamo danes. Ljudje na Zemlji živimo zelo potratno, obnašamo se, kot da je zemlja neizčrpen vir surovin. Obenem pa se zavedamo, da so v zemlji zaloge nafte, premoga, nekaterih kovin le za nekaj let, voda primanjkuje mnogim že danes.

Kako pa je v Sloveniji?

Slovenija je majhna dežela, ki je znana po svoji veliki biotski pestrosti, po lepem naravnem okolju. Pa tudi temu okolju v preteklosti nismo prizanašali. Danes se močno zavedamo, da je potrebno Zemljo varovati, saj nas zaradi onesnaženja tal, vode in zraka v naši majhni državi neprestano opominja, da smo prekorčili mejo, ko se je narava še uspela sama očistiti.

Preveliki količini odpadkov so se pridružile tudi strupene snovi, ki se nalagajo v organizmih in jih uničujejo. Strupi se nalagajo tudi v tleh, od koder se sproščajo v okolje ali jih voda izpira v podtalnico.

Le malo je naravnih koticov, kjer človek še ni česa spreminjal.

Iz kmetijskih površin je skušal iztisniti čim več, zato je uporabljal veliko količino pesticidov, ki vsebujejo zelo strupene snovi, ter mineralna gnojila. Posledica pretirane uporabe le-teh je, da se nalagajo v zemlji, dež jih počasi izpira v notranjost vse do podtalnice. Tako se slej ko prej vrnejo k človeku, po eni strani z rastlinsko in živalsko hrano, po drugi strani pa s pitno vodo.

Primere velike uporabe pesticidov in mineralnih gnojil imamo tudi v Pomurju, kjer so velike površine

Z razstave Antona Buzetija v Galeriji Murska Sobota

obdelovalne zemlje. Podtalnica v teh krajih vsebuje povečane koncentracije nitratov in pesticidov.

Tovarne in termoelektrarne spuščajo v ozračje strupene snovi, ki so že marsikje po Sloveniji povzročile precejšnje uničenje naravnega okolja in obolenja pri ljudeh. Če jih naštejemo samo nekaj: Mežiška in Šaleška dolina, Anhovo, Celjska kotlina, v Krškem pa imamo še jedrsko elektrarno, ki je z radioaktivnimi snovmi še hujša nevarnost.

Z izpušnimi plini onesnažuje okolje številni promet, ki se odvija po slovenskih cestah.

Pozidali smo najboljša kmetijska zemljišča v ravninskih predelih Slovenije. Zemljo za pridelavo hrane nujno potrebujemo, zato smo izsušili mnoga močvirja, regulirali potoke in reke. To pa ne prinaša vedno koristi, saj meliorirana zemljišča niso tako rodovitna kot naravna polja. S spreminjanjem okolja pa smo pregnali iz njihovih domov številne rastlinske in živalske vrste, mnoge smo tudi uničili.

Naravno okolje uničuje tudi množični turizem in rekreacija.

Velik problem v Sloveniji pred-

stavlja tudi okoli 1500 divjih odlagališč. Tudi v naši domači občini gozdovi skrivajo takšne črne točke. Pred tremi leti jih je bilo evidentiranih 23. Na teh divjih smetiščih se najde od kuhinjskih aparatov, do avtomobilskih delov, zdravil, baterij, akumulatorjev, embalaže od škropiv itd. Velika nevarnost je, da voda strupene snovi izpere v zemljo, le-te lahko pridejo tudi v podtalnico in onesnažijo vodo, ki nam je pa tako primanjkuje. Od leta 1995 nam odpadke odvažata Komunala Saubermacher, zato ni več opaziti toliko

smetenja po gozdovih, ostajajo pa črne točke iz preteklosti, ki bi jih bilo potrebno čim prej odstraniti.

Da bomo Zemljo ohranili za življenje prihodnjim generacijam, moramo poskrbeti vsi ljudje na tem planetu, vsak po svojih močeh. O tem, kako gospodariti z naravo, bi se morali zgledovati kar po njej. Da je narava najboljša učiteljica, ni dvoma, saj že milijarde let gospodari brez primanjkljaja, inflacije, brezposelnosti in stečajev.

Amalija SUKIČ

V PRIČAKOVANJU POMLADI

Zima je dolga, mrzla in tudi s snegom ne skopari. Dočakali smo že Valentinov praznik, ko se »ptički ženijo«, pa gostija ni bila najbolj radostna. Pust, mastnih ust, tudi zimo odganja, letos še tudi v snegu. Kljub temu pa opazamo, da se pomlad počasi približuje. Sonce že ima svojo moč. Sneg počasi, a vztrajno kopni.

Sneg kopni in razkriva marsikaj. Le kaj? Malo se zamislimo. Zimska belina daje prijeten občutek čistosti in urejenosti. Bela barva je simbol nedolžnosti. Ampak pomlad razkrije vse naše grehe, ki so bili pozimi prikriti in zakriti.

Krajinski park! To da, ampak? Prihajali so, prihajali bodo in videli. Kaj? To, kar bomo pokazali. Čas je, da pokažemo neokrnjeno naravo, čisto okolje in kar je najbolj pomembno – skrb za okolje.

Opažam, da vse več ljudi skrbi za svoje zdravje. Niti zima niti mraz nam ne moreta do živega, da ne bi bili zunaj, uživali v lepota narave. Še malo pa bodo mamice s svojimi malčki preživele veliko časa zunaj. Ampak, kaj smo pustili »zunaj«? Marsikaj, kar nam ni v ponos.

Vzemite si čas in se sprehodite, vendar pazite, kje boste stopali. Marsikaj lahko pobereмо in vržemo v koš. Če je v bližini? Ponavadi smo preleni, da bi stopili do koša, ampak žalost je koš le predmet, ki ne more do nas, moramo mi do njega. So pa tudi stvari, ki bodo z dviganjem temperature dobile svoj vonj. Le kaj naj bi to bilo? Iztrebki naših hišnih ljubljencev, ki se nenadzorovano ali nadzorovano sprehajajo v naši okolici in puščajo kupčke, ki nam niso v ponos.

Človek je bitje, ki to opravi v prostoru, ki mu pravimo WC, stranišče, toaleta in še kako. Kje pa žival? Ponavadi v naravi, vendar smo kot lastniki dolžni, da to pospravimo, če še koga moti. Zato se mi zdi primerno, da na to opozorimo, saj smo verjetno že vsi doživeli neprijetno presenečenje in stopili v kupček.

Kako pa naj to pospravimo? Papir pobereмо in vržemo v koš, nato si umijemo roke. Iztrebek pa pobereмо s plastično vrečko, ki jo imamo nataknjeno na roki, obrnemo vrečko tako, da je iztrebek v vrečki in roka celo ostane popolnoma čista, vse skupaj pa vržemo v koš. Poskusite, sploh ni težko.

V pričakovanju pomladi, brstenja in lepote domačega kraja.

Andreja CELEC

MATERINSKI DAN V KRUPLIVNIKU

Marec – mesec pomladi, novega življenja pa tudi mesec, ko praznujemo dva praznika: praznik žena in materinski dan. Spodobi se, da praznikoma pripišemo vse najlepše,

pa čeprav je po naših družinah še vedno veliko ponižanj, joka, razočaranj... Prav bi bilo, ko bi možje malo bolj razbremenili naše matere in bolj mislili na tiste tri vogale pri

hiši... Pohvale vredni so moški, ki s svojimi dejanji vsak dan pričarajo cvetje, kajti niti dragocena roža ob prazniku ne more nadomesti ostalih dni v letu.

Primerno je, da ženske odložimo delo vsaj ob svojem prazniku. Tako smo se 22. marca ob 18.30 zvečer zbrale v okrepčevalnici Čerpnjak pri Belem križu. Prisluhnilni smo našim otrokom in mladim, ki so nam pripravili urico prijetnega kulturnega programa. »Utrnila se je misel o materi, ljubezni... Zaiskrila se je solza in pesem je preplavila prostor in razgrela srce,« so utrinki tega večera. Ob praznični večerji smo se prijetno razgovorile in zdelo se je, kot da je vsaka vsaj za trenutek pozabila na delo in skrb.

Prijetno srečanje in druženje nas je pridržalo pozno v noč; jutro pa je razgrnilo nov dan.

Štefka BOHAR

Prizor starega kmečkega običaja snubitve dekleta ob spremljavi ljudskih pevcev KD France Prešeren Grad.

PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA

Marec je tisti mesec, v katerem se beseda mama izreče večkrat kot običajno. Povod za to je najverjetneje ta, da se prav v tem mesecu praznujeta dva dneva, posvečena posebej nežnejšemu spolu – dan žena, materinski dan.

V sklopu teh dveh praznikov smo tudi v Radovcih praznovali. V soboto, 15. marca so naši najmlajši s kratkim kultur-

nim programom razveselili svoje mame, moški pa so poskrbeli za to, da smo vsaj za en dan v letu odložile vsakdanje skrbi in delo ter se povesele ob prijetni glasbi. Hkrati pa je bila to tudi enkratna priložnost, da smo lahko »naše« svoje stare prijatelje in znance, za katere ob vse bolj natpanem vsakdanjiku le težko najdemo čas.

Suzana FARIČ

ISKANJE

*Iščem te že vse življenje, posvečam ti vsak svoj korak,
spomini zaviti v tančico bledijo in dan je dnevu enak.
Le upanje tli in mi daje moči, da smelo stopam naprej,
bežim pred seboj, se oklepam laži na poti,
ki pelje me k njej.*

*Ponoči, ko v sanjah pred tabo stojim,
ko te objemam in ti govorim najlepše besede,
takrat si želim, naj čas se ustavi, naj bo vedno tako,
naj izgine preteklost in z njo vse bridko.
Naj v prah se sesuje preteklost boleča,
tvoj mili pogled zame prava je sreča.*

*Nov dan se prebuja in z njim spoznanje,
da srečni trenutki bile so le sanje.
Bom zmogla naprej, bom našla moči za novo iskanje?
Klonila ne bom, ne bom se predala,
naj moja se pot nikdar ne konča,
v srcu se znova postavlja vprašanje:
»MATI, ZAKAJ SI ODŠLA?«*

Silvester DERVARIČ

ODBORI IN KOMISIJE PRI OBČINSKEM SVETU OBČINE GRAD

Na 1. seji – konstitutivni seji Občinskega sveta Občine Grad so bili v odbore in komisije pri Občinskem svetu Občine Grad imenovani kot sledi:

1. KOMISIJA ZA VOLITE, IMENOVANJA IN MANDATNA VPRAŠANJA

1. Janko KIKEC, Motovilci 41 – *predsednik*
2. Štefan BERNJAK, Vidonci 81 – *član*
3. Anton BUČEK, Grad 161/b – *član*

2. NADZORNI ODBOR

1. Slavica POTOČNIK, Dolnji Slaveči 154 – *predsednica*
2. Kristina MARIČ, Grad 172/d – *član*
3. Robert KUZMIČ, Vidonci 140 – *član*

3. KOMISIJA ZA STATUTARNO PRAVNA VPRAŠANJA

1. Evgen ŠKODNIK, Dolnji Slaveči 1 – *predsednik*
2. Anton BUČEK, Grad 161/b – *član*
3. Marjana ŠTRTAK KOVAČ – *član*

4. ODBOR ZA NEGOSPODARSTVO IN JAVNE DRUŽBENE DEJAVNOSTI

1. Elizabeta KLEMENT, Grad 172/b – *predsednik*
2. Anton BUČEK, Grad 161/b – *član*
3. Darinka BAUER, Grad 188/d – *član*
4. Danilo ČURMAN, Dolnji Slaveči 87 – *član*
5. Angela RECEK, Kruplivnik 39 – *član*

5. ODBOR ZA INFRASTRUKTURO

1. Jožef SEVER, Radovci 8 – *predsednik*
2. Janez KEREK, Vidonci 97 – *član*
3. Cvetka PERŠ, Lendavska 23/b, Murska Sobota – *član*
4. Viljem HAJDINJAK, Dolnji Slaveči 17 – *član*

6. ODBOR ZA GOSPODARSTVO IN TURIZEM

1. Štefan BERNJAK, Vidonci 81 – *predsednik*
2. Stanislav SUKIČ, Grad 39 – *član*
3. Štefan BUNDERLA, Grad 64 – *član*
4. Jurij GYERGYEK, Kardoševa ul. 4, Murska Sobota – *član*
5. Manuela KRANJEC, Dolnji Slaveči 9 – *član*

7. ODBOR ZA CIVILNO ZAŠČITO

1. Janko KIKEC, Motovilci 41 – *predsednik*
2. Franc DERVARIČ, Kovačevci 23 – *član*
3. Franc ŠALAMON, Dolnji Slaveči 82 – *član*
4. Vladimir KOSEDNAR, Kruplivnik 79 – *član*

8. ODBOR ZA KMETIJSTVO

1. Franc DERVARIČ, Kovačevci 23 – *predsednik*
2. Stanislav KEREK, Kruplivnik 82 – *član*
3. Franc SOLAR, Dolnji Slaveči 63 – *član*
4. Evgen SKLEDAR, Dolnji Slaveči 151 – *član*
5. Franc GRAH, Kruplivnik 36 – *član*
6. Janez KEREK, Vidonci 97 – *član*

9. ODBOR ZA ŠPORT IN REKREACIJO

1. Stanislav KEREK, Kruplivnik 82 – *predsednik*
2. Evgen ŠKODNIK, Dolnji Slaveči 1 – *član*
3. Branimir KOKOL, Vidonci 126/b – *član*
4. Stanislav SUKIČ, Grad 39 – *član*
5. Milan ČONTALA, Motovilci 26 – *član*

10. KOMISIJA ZA RAZDELITEV POŽARNE TAKSE

1. Franc ŠALAMON, Dolnji Slaveči 82 – *predsednik*
2. Štefan BERNJAK, Vidonci 81 – *član*
3. Silvester DERVARIČ, Kruplivnik 3 – *član*
4. Anton MENCIGAR, Motovilci 61 – *član*

11. PREDSTAVNIKI V SVETU ZAVODA OŠ GRAD

1. Elizabeta KLEMENT, Grad 172/b
2. Marjanca FERKO OMAHEN, Motovilci 23
3. Jožef SEVER, Radovci 8

12. OBČINSKA VOLILNA KOMISIJA

1. Marjana ŠTRTAK KOVAČ, Grad 68/a, 9264 GRAD – *predsednica*
2. Slavica FUJS, Motovilci 60 – *namestnica predsednice*
3. Gabriel SEMLER, Grad 32/a – *član*
4. Zlatica FARIČ, Kruplivnik 44 – *namestnica člana*
5. Anton CÖR, Kovačevci 31 – *član*
6. Tatjana MELIN, Radovci 50 – *namestnica člana*
7. Franjo PILAJ, Vidonci 68 – *član*
8. Viljem HAJDINJAK, Dol. Slaveči 17 – *namestnik člana*

Za funkcijo *podžupana* pa je bil imenovan gospod Jožef SEVER, roj. 29. 01. 1957, stanujoč Radovci 8, 9264 GRAD.

VODOVOD V VIDONCIH

Tudi vaščani Vidoncev se vse bolj zavedamo pomena zdrave pitne vode za življenje. Zadnjih nekaj let se srečujemo s sušo, ki nas zelo ogroža. Tako smo bili prisiljeni, da smo se podali v projekt, ki je življenjskega pomena.

V programu Občine Grad za vas Vidonci za leto 2002 smo opravili izvedbo vrtine v Vidoncih, ki pa se žal ni iztekla v prid naših pričakovanj. Čeprav je po začetnem vrtanju kazalo dobro, se je na 150 metrih pokazalo, da vode skorajda ni oziroma je le-te zelo malo – 0,3 litra na sekundo, kar ne bi zadostovalo potrebam naše vasi.

Po opravljeni izvedbi vrtine v Dolnjih Slavečih se je pokazalo, da bi le-ta zadostovala skoraj za celo

občino in bo povezana tudi z vrtino pri Gradu, ki je prav tako uspešna. Pozneje se bo povezala še z ostalimi, ki so v programu. Tako so bili pri nas istočasno izdelani idejni načrti in pravkar so končani tudi gradbeni projekti za izvedbo del, ki so Občino Grad otežili za 14 mio SIT. Zbrane imamo tudi izjave lastnikov parcel, ki dovoljujejo prekope svojih zemljišč. Pravkar pa se tudi zaključujejo podpisi pogodb o pristopu gospodinjstev k naložbi oziroma sofinanciranju.

V letu 2003 bi naj bil končan primarni vod v vasi Vidonci, kjer naj bi bili postavljeni tudi hidranti. Ob tem bi istočasno položili še kabel za kabelsko televizijo. Tako bi bila končana 1. faza vodovoda, s

katero bomo zelo zadovoljni, saj bo skupna naložba stala cca 260 mio SIT. Sofinanciranje vaščanov, ki je bilo sprejeto na zboru občanov v Vidoncih 16. 3. 2003, bi naj bilo 1000 EU v tolaški protivrednosti, ki pa naj bi bila razčlenjena na 40 obrokov. Naložba, ki bo potekala še v 2. in 3. fazi, bi naj bila končana v letu 2005. Tako bi bil dolgoročno rešen problem pitne vode, brez katere si ne moremo zamišljati življenja.

Janez KERIC

RASTLINSKE ČISTILNE NAPRAVE

Rastlinske čistilne naprave na najboljši možni način posnemajo samočistilno sposobnost narave za čiščenje odpadnih voda. Delujejo brez strojne in elektroopreme, zato so njihova postavitve, predvsem pa vzdrževanje in obratovanje cenejši.

Primerne so za naselja do 1000 uporabnikov, čeprav v Italiji delujejo tudi rastlinske čistilne naprave v naseljih s 25.000 prebivalci. Določeno omejeno uporabnost teh čistilnih naprav pogojuje potreba po večji površini, potrebni za izgradnjo teh čistilnih naprav, saj na primer potrebujemo za izgradnjo čistilne naprave za 350 uporabnikov površino 8 arov, kar je še primerljivo s klasično čistilno napravo, pri 25.000 uporabnikih pa že 8 ha zemljišča, ki pa že niso več vedno na voljo ali pa predstavlja njihov odkup prevelik strošek.

Sistem rastlinske čistilne naprave je sestavljen iz več, s folijo izoliranih zaporednih bazenov, napolnjenih s substratom, kjer se voda gravitacijsko pretaka podpovršinsko.

Ogled rastlinske čistilne naprave v Sv. Tomažu pri Ormožu.

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

DELO ARHITEKTA JOŽETA PLEČNIKA PRI GRADU

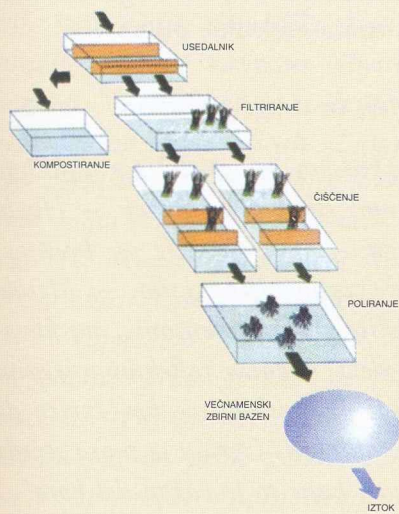
Ob sodelovanju mikroorganizmov in močvirskih rastlin ter aktivni, vnaprej načrtovani vlogi fizikalnih in kemičnih procesov, se voda očisti do zahtevanih standardov. Čistilna naprava uspešno očisti odpadne vode iz gospodinjstev, kmetij in tudi industrijskih obratov. Zelo lahko in brez večjih stroškov je možno povečati njihovo kapaciteto.

Strupene snovi se v procesu čiščenja razgradijo, delno vgradijo v rastline, delno pa ostanejo v substratu, od koder se iz prvih bazenov – brez večjih stroškov – z malo napora in le enkrat na sedemali osemletno obdobje odstranijo. Po potrebi ali pa zaradi lepšega izgleda okolice se sistemi zaključijo z majhnim jezercem na koncu verige čiščenja, kjer plavajo ribice in živijo druga vodna bitja.

Cena takšne čistilne naprave je že v fazi izgradnje neprimerno nižja od cene klasične čistilne naprave, izgledu okolice pa je prej v prid kot v škodo.

V Sloveniji je trenutno izgrajenih okrog 90 podobnih čistilnih naprav, v tujini, predvsem v turistično razvitih državah, pa skoraj v celoti zamenjujejo klasične čistilne naprave v naseljih do 1000 uporabnikov.

Daniel KALAMAR

Schema delovanja rastlinske čistilne naprave (RČN)

Četrti načrt ima datum:
16. avgust 1955

Tudi ta načrt spremlja pismo gospoda Bitenca:

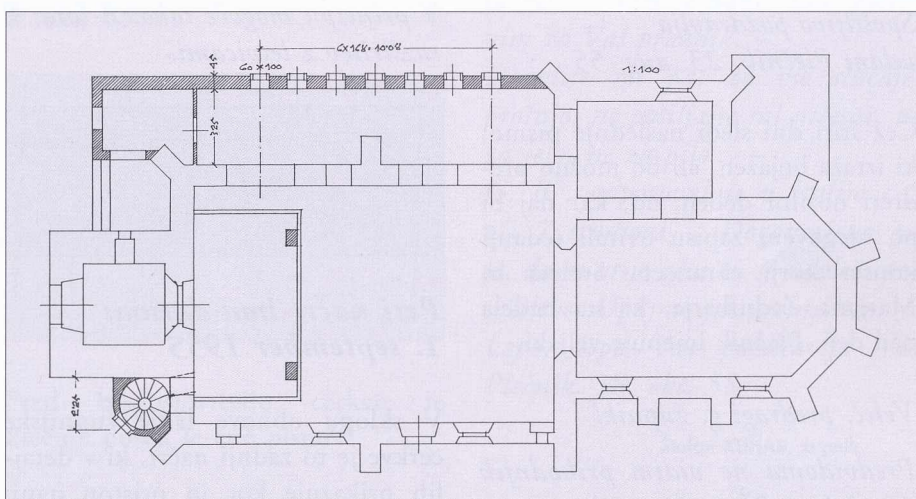
»Spoštovani gospod župnik!
Pošiljam Vam profesorjev predlog za povečavo cerkve in za obliko kora. Zadnje se je precej spremenilo, zato še nisem naročil nobenih stebrov in bom čakal Vašega odgovora in Vaših navodil. Mnenja sem, da je eno in drugo zelo dobro rešeno in da je izvedljivo. G. Požauko bo kajpak imel odločilno besedo.

Lepo pozdravljam Bitenc. Lj. 18. VIII. 55«.

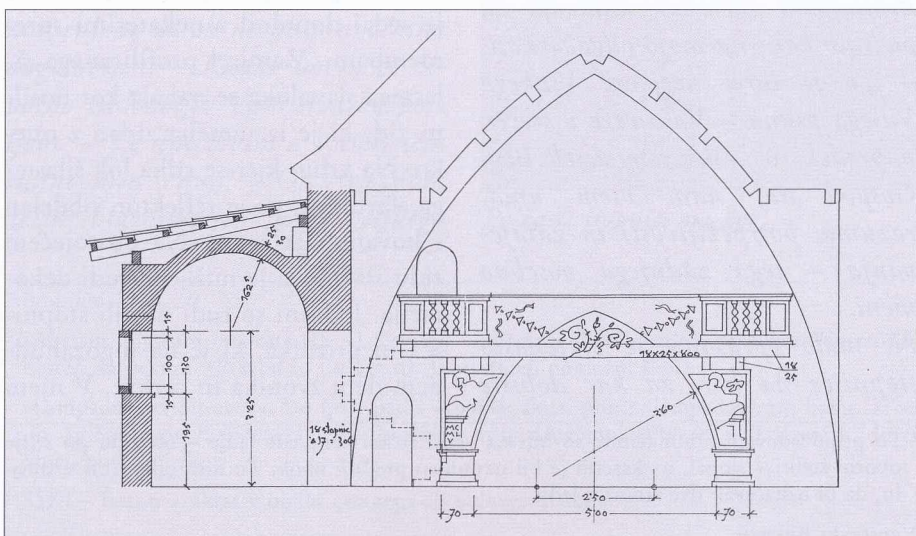
Na ta načrt in na pismo je župnik Kolenc odgovoril¹ Plečniku, da je že po načrtu od 24. 4. 55 pripravljen material za kor.

»Vsi tramovi so razrezani točno po tistih merah; tudi deske za pod in ostali material. Tudi zidarji so že postavili zadnja dva slavoloka, ki sta v zvezi z korom... konzole, ki gredo skupno s slavolokom so že zabetonirane... Z eno besedo: vse je pripravljeno za graditev kora po Vašem prejšnjem načrtu. Kaj sedaj storiti? Upam, gospod profesor, da ne boste zamerili, če bomo naredili kor po prejšnjem Vašem načrtu.

¹ Pismo župnika Ivana Kolenca Plečniku, Grad, dne 21. avgusta 1955

Floris povečave cerkve

Zamisel kora in pristopa nanj ter predlog povečave

Tudi prihajam že več ali manj v denarno stisko. Povečave cerkve pa prepustim poznejšim rodovom. V kolikor človek lahko presodi, bo v sedanji cerkvi veliko več mesta, kakor je bilo prej. Kor po prejšnjem načrtu je prostoren, da celo lahko klopi postavim na njega. Tudi ladja je večja, saj je z Vašim načrtom odstranjenih 8 stebrov, ki so veliko zaslanjali.²

Na to pismo Plečnik odgovarja:

Veleč. gospod!

Ne zamerite da uporabljam to vabilo za sporočilo. Pišem v šoli. Po premisleku zadeve kora kapituliram. Blagovolite sporočiti samo g. B³. naj podzame vse potrebno za uredništev prvotno dogovorjene rešitve.

Spoštljivo pozdravlja
udani Plečnik. 23. avg. 55

Čez štiri dni sledi naslednje pismo, ki izraža bojazen, ali bo možno predreti nosilni debeli zid, kar naj bi po njegovem zapisu ovirali tedanji konservatorji. Franceta Steléta in Marjana Zadnikarja, ki sta bedela nad deli, Plečnik imenuje veljaki.

Veleč. predragi g. župnik!

Predvidoma ne vidim prihodnjih 10 dni g. B⁴... Naročil sem mu zato, da še danes, v soboto, dá v nemudoma izvršitev kamenje za podstav kora na mojo odgovornost. – To je torej urejeno! Vsakega Vašega pisma – Vaše vere v srečen napredek in konec sem vesel! Bog, Gospod daj nam vsem uma, razuma, potrpežljivosti in zatajevanja – tega zadnjega posebno meni.

Ne malo vprašanje je vretenasto stopnišče na kor, za kar dobiste

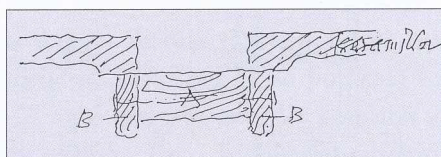
poseben ris. Če bo hotel g. Požauko predreti zid (60 cm široka vrata spodaj in zgoraj). Tovariše veljake prosim da to stvar ne preprečijo! Da mi je roka še okorna priča to pismo. Kakor Bog hoče! Sprejmite moj prisrčen in spoštljiv pozdrav! Vaš Plečnik. (verjetno 27. avg. 1955)

Za njegovim podpisom se pismo še nadaljuje:

Ali bo treba late razširiti, da bodo keram. plošče imele dovolj ležišča? Važna, resna zadeva!

Na drugi strani lista je narisal lato in jo označil z »A«, na vsaki strani late je narisal letvico in jo označil z »B«, nad letvico pa je narisal rob keramične ploščice in pripisal:

V principu mogoče tako: A lata; B razširitev z letvicami.

Peti načrt ima datum: 1. september 1955

V sklopu obnove ladje župnijske cerkve je to zadnji načrt, ki v detajlih prikazuje kor in pristop nanj. Obliko kora, ki si jo je Plečnik zamislil v prejšnjem (četrtem) načrtu, je sedaj dopolnil z nekaterimi spremembami. Zamisel profiliranega šilastega slavoloka se nahaja kot nosilni zid, ki je iz temelja zidan z opeko. Na vrhu, kjer se stika lok šilastega slavoloka, pa je reflektor, obdelan s kovanim železom. Na obstoječem zidu slavoloka je mišljena tudi dekoracija. Izrisani so tudi detajli stopnišča in prizidka, ki je na jugozahodnem delu zvonika in cerkve. V njem

so polžaste (vretenaste, spiralaste) stopnice, ki vodijo na kor. Strop prizidka je v obliki odprtega dežnika (ali gobe). V pismu izraža svoje zadovoljstvo.

Vč. gospod župnik!

Vaš obisk je bil koristen in uspešen. Kor sem dorisal, kot dogovorjeno. Stopnišče v večjem merilu komodno razvrstil. Oboje se bo moglo nezadržno izvrševati. Uvidite: to bo ena zelo zanimiva ter podučna stvar, če lepo izvršena! G. Bitenc se je vrnil in danes vse prerisano kopira. Mislim, da dobiste kopije do termina zagotovo! Vrata na in iz kora nisem uredil na odpiranje v zid, ker bi to bilo krajno nerodno – no plan Vam to pojasni.

Spoštljiv pozdrav Plečnik
3. sept. 55

Obnovitvena dela lepo napredujejo. Zamisel lokov in stropa v keramiki je dal Plečnik, kakor je že prej poudaril v pismu, toda čeprav se zdi preprosta, je tvegana. Posamezni elementi so betonirani na tleh, nato pa sestavljeni v cerkvi. Njegovi loki v cerkvi že stojijo. Srečen in vesel je, ko mu je župnik sporočil, da se pri postavljanju elementov ni zgodilo nesreče. Misli pa uhajajo tudi k ključnim delom pred blagoslovitvijo. To izraža naslednje pismo:

Veleč. in dragi g. župnik!

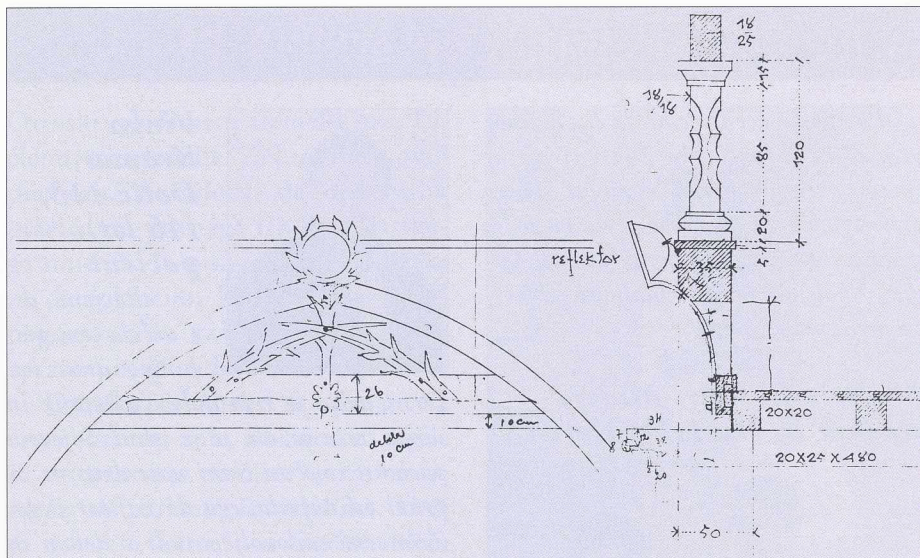
Težko sem pričakal Vaše današnje pismo! Bil sem v skrbeh. – Hvala Bogu – samo da se je vse brez nesreče zadovoljivo izšlo. – Menda mislite z »ornamentom«, na kovanu delu, obenem reflektor v sredini kora? Poskusimo, če bo izvršen do 15. oktobra. Ograja se mora seveda risati, kajti to je važen del kora! Delo, Vas in Vaš narod blagoslovi Bog!

Vaš Plečnik 28. sept. 55

² Po pripovedovanju domačinov so bili na vsaki strani cerkvene ladje – ob zidu po štirje oporni stebri – slopci, na katerih je bil naslonjen prejšnji obok. To niso bili stebri v smislu, da bi označevali dve stranski ladji.

³ gospodu Bitencu

⁴ gospoda Bitenca

Detajl kora z reflektorjem

Povabilo na blagoslovitev

Župnik Ivan Kolenc omenja v Stopinjah⁵, da je tudi Plečnika povabil na blagoslovitev cerkve, ki je bila 23. oktobra 1955. Plečnik je na povabilo odgovoril z daljšim pismom.

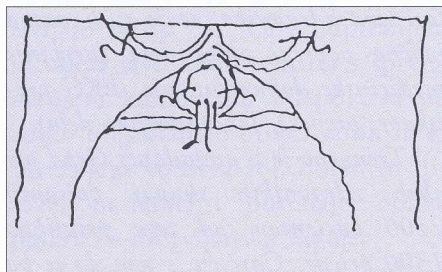
Veleč. dobri gospod župnik!

Čas teče, nič ne reče! »Ornament« sem detajliral ali ne naročil, – ker vem, da bi ga nikdo do termina ne uresničil – potem pa tudi, ko bi bilo prav in dobro dobiti na mestu impresijo za pravilnost načrta. To blagovolite vedeti, s tem računati! Na Vas in delo mislim mnogo; premišlujem tudi, kako naj bi se bila stvar boljše domislila. Latinci pravite menda »abyssus abyssum invocat«⁶ – Grki pa so si, izročivši tekmovalno baklo klicali »Lampadas periditonses«⁷ menda. Človečki smo, malo veljavno je naše delo. So pač take okolščine, da nisem dovolj in do obisti Vaše delo pregledal.

Po človeškem predvidju se Vaše slovesnosti prav gotovo ne bom udeležil. Polomljena barka sem. Upam pa, da pride g. Bitenc, če ne bo spremljal skupine študentov po Italiji. Danes vse potuje, uvijek potuje, večno, neutišljivo žejeno.

Mogoče si pomagata za praznik

tako ali podobno z zelenjem okrašeni kor. Venci in festoni⁸ morebiti iz vrbja formirani ter zelenjem prevezani, – da bi izgledali lepo gosti, ne razkuštrani. Vaš Plečnik 7. okt. 55

Pred blagoslovitvijo cerkve je Plečnik poslal še eno pismo:

Predragi gospod župnik!

Pravočasno naročen, Vaši cerkvi namenjeni darek ne bo pravočasno dogotovljen. – Kadar bo in če lepotno zadovoljiv Vam stvarko pošljem. – Te dni živim z Vami, sem stalno med Vami! – Od srca Vam želim blagoslovljen potek velikega

praznika. Želim Vam to za pobudo za drugi del poti po Kalvariji, ki Vas čaka. To je povečanje notranjščine Vaše cerkve. Zdi se mi, da bi bile ploskve, zagibi in vogali Vašega svetišča dobro primerni sprejeti mnogo lepega. Sgrafito tehnika, ki sem jo po svoje oživil, bi bila nemara v ta namen pravšna. Zahteva pa okus in arhitektonski čut. Vem, vse to in drugo so sanje bodočnosti. –

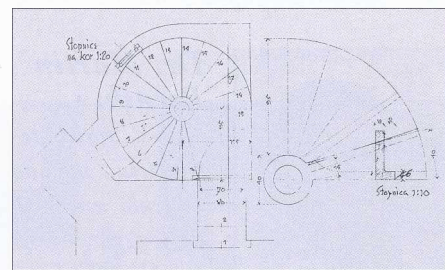
Vse dni sem imam Vas in Vaše delo na mislih. Sedaj, ko naj Vam napišem sočutno toplo besedo mi je duh kot zasopel. Narodu, nam vsem, je treba Summo umetnosti: Cerkev in vest. Na mali kameniti kropilniček, ki sem ga dal pred nedolгим v delo, umestil sem napis: »Sveta voda, sveta kri v moč bodita mi«. S tem se danes tudi poslovim za Vaš praznik. –

Dovolite mi pa, za vse slučaje, prošnjo: ne pošiljajte mi ničesar, ne za jelo, ne za pilo... –

G. B.⁹ odpotoval je v Italijo s 5 ali 7 studiozi¹⁰. Dogovorjeno pa je, da se vrne včas in se udeleži posvetitve. Upajmo na uresničitev.

Lepo, lepo Vas pozdravlja Vaš Plečnik. 18. okt. 55

Štefan KUHAR, župnik

Polzaste stopnice na kor

⁵ Stopinje 1974, str. 74

⁶ »Abyssus abyssum invocat« (Ps 41,8 vulg.) = »Brezno kliče brezno«, pregovor: Nesreča je nesreči za petami. (Prevod in razlaga dr. Jožef Smej, pomožni škof).

⁷ »Lampadas periditonses«. Lampas, padis = bakla; akuz. plur.: »lampadas«, t.j. bakle, ki so jih, prižgane po določenem teku, predajali drug drugemu. (Prevod in razlaga dr. Jožef Smej, pomožni škof).

⁸ SSKJ – feston = okras v obliki cvetnega ali sadnega venca

⁹ gospod Bitenc

¹⁰ študenti

V ZDRAVSTVENEM DOMU GRAD SPET DVA ZDRAVNIKA

Od januarja 2003 sta v Zdravstvenem domu Grad ponovno dva zdravnika, in sicer se je v veliko veselje večine pacientov vrnil in pričel z delom dolgoletni zdravnik tukajšnjega zdravstvenega doma dr. med. Srbo-ljub Čurčič. Tako lahko zdaj pacienti koristijo usluge pri dr. Čurčiču in dr. Pečniku, ki je tukaj od aprila 2002. Ob obisku, z namenom, da narediva kratek članek o novi ka-drovski pridobitvi, sva že ob vhodu naletela na polno čakalnico pacien-tov, zato sva vedela, da bo na voljo za pogovor z obema zdravnikoma in medicinskima sestrama ter seveda s pacienti le malo časa.

Dr. Srbo-ljub Čurčič:

»Veseli me, da sem se vrnil nazaj v staro okolje, v katerem sem se vedno dobro počutil. Z mojo vrnitvijo želim povečati in zvišati kvaliteto nujenja zdravstvene pomoči prebivalcev v tej okolici, ki si to vsekakor zaslužijo. Zelo sem zadovoljen z odnosi med mano in občino (županom in svetniki). Ob dobrem sodelovanju občine in Zdravstvenega doma Grad lahko bistveno povečamo kvaliteto zdravstvene oskrbe v ožji in širši lokalni skupnosti.«

Dr. Martin Pečnik:

»V aprilu tega leta mi bo preteklo eno leto delovnega staža pri Gradu. Z delovnimi pogoji in odnosi s pacienti sem zadovoljen, zato tudi želim ostati v tem okolju. Moji pacienti izhajajo večinoma iz kmečke populacije in mislim, da so z mojim delom zadovoljni. Želim, da bi se v zdravstvenem domu priskrbelo malo več medicinske opreme, saj bi se izboljšala kakovost dela, predvsem pa bi se skrajšali nepotrebni prevozi in čakanje v čakalnicah v Splošni bolnišnici Murska Sobota.

Pozitivno ocenjujem, da sva po novem v ambulanti dva zdravnika, saj imajo pacienti boljšo možnost izbire osebnega zdravnika kot prej, ko so se nekateri zdajšnji pacienti morali voziti v bolj ali manj oddaljene zdravstvene domove.«

Medicinski sestri Marija Kisilak in Darinka Moršič

»S tem, ko sta na novo pričela delati dva zdravnika, se je tudi nama močno povečal obseg dela (urejanje medicinske dokumentacije, EKG preiskave, preveze, laboratorijsko delo).

Trenutno je v ambulanti Grad pri obeh zdravnikih skupaj vpisanih 2100 pacientov, od tega približno 1300 pri dr. Čurčiču, s tem da se bo verjetno večina izpisanih pacientov vrnila. Zdravstveni dom obišče dnevno približno 60 pacientov.

Za boljše delovne pogoje bi rabili še en dodatni računalnik in novo kartotečno omaro ter skupni prostor za osebjek.«

Jože Volf, Vidonci 33 (57 let), pacient

»Sem dolgoletni pacient dr. Čurčiča, s katerim sem zelo zadovoljen (glede strokovnosti in osebnosti), tudi odnos samih medicinskih sester je dober. Moje osebno mnenje je, da občani potrebujejo oba zdravnika. Potrebno pa bi bilo razmisliti še o povečanju zdravstvene oskrbe izven rednega delovnega časa ambulante s stalno pripravljenostjo zdravnika.«

Vinko Kramar, Dolič 113, (46 let), pacient

»Pacient dr. Čurčiča sem približno deset let.

Dr. Čurčič je zelo dober zdravnik in sama sreča je, da se je vrnil. Njegovi pacienti smo vsi člani naše družine, se pravi od najmlajšega do najstarejšega. Zelo sem zadovoljen tudi z delom in odnosom medicinskih sester.«

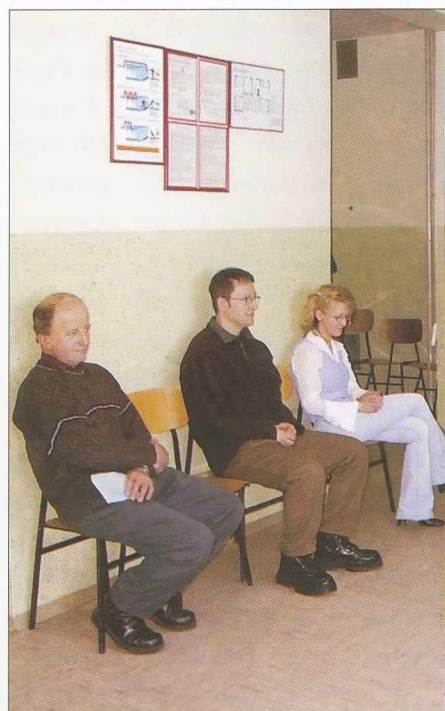
Milan Sukič, Grad 69 (49 let), pacient

»Sem invalid in se le stežka odpravim od doma.

Danes sem šel v zdravstveni dom, da se naročim za pregled pri dr. Čurčiču. Ob tej priložnosti bi se mu rad zahvalil za dosedanje pomoč, predvsem pri nabavi pripomočka za hojo.

Zahvalil bi se še vsem, ki me povabijo v avtomobil, saj mi s tem zelo olajšajo mojo pot.«

Anton BUČEK
Fotografije: Sandi GUMILAR

13. OTROŠKI PARLAMENT: OTROŠTVO BREZ NASILJA IN ZLORAB

Otroški parlament temelji na 13. členu Konvencije ZN o otrokovih pravicah, ki določa, da ima otrok pravico do prostega izražanja lastnega mnenja. Je program vzgoje otrok za demokracijo, ki poteka v obliki pogovorov in razprav o aktualnih vprašanjih, ki zadevajo otroke.

Otroški parlamenti se odvijajo na ravni razreda, šole, občine oz. regije in na državnem nivoju. Vsako leto je rdeča nit parlamentov vsebina, ki si jo izberejo otroci na nacionalnem otroškem parlamentu. Na dosedanjih dvanajstih parlamentih so se pogovarjali o okolju, prostem času, šoli, odnosih med vrstniki, medijih, spolnosti in aidsu ter o načinih reševanja težav, s katerimi se srečujejo mladi.

Otroški parlamenti potekajo od leta 1990 in postajajo nepogrešljiva oblika medsebojnega komuniciranja otrok z odraslimi – učitelji, starši in predstavniki državnih organov. Na ta način otroci vstopajo v proces soodločanja o aktualnih vprašanjih ter opozarjajo predstavnike države na spoštovanje Konvencije o otrokovih pravicah. Ob tem pa javnost obveščajo o sodobnih nerešenih vprašanjih, ki zadevajo otroke in mladino.

V petek, 17. januarja, je na Osnovni šoli Grad potekal medobčinski 13. otroški parlament na temo Otroštvo brez nasilja in zlorab. Nasilje med mladimi je tema, o kateri se danes govori in piše praktično po vseh državah sveta. Nasilje ni nov pojav, ni od včeraj. Zaznavali so ga že pred mnogimi leti, morda stoletji. Je pa v zadnjem času ta oblika negativnega vedenja pridobila zaskrbljujoč pojav, ki pogosto krha pozitivne odnose tudi v šoli.

Med najpomembnejše regulatorje nasilja spadajo družba, družina, šola ter vse tiste organizacije in ustanove, kjer človek deluje in uresničuje svoje cilje. Čim bolj zdrava je ta celica delovanja, tem manj možnosti je, da se nasilje razvije v zaskrbljujoč pojav, ki pogosto preraste tudi v zlorabe, predvsem nad otroki, kar je še posebej zaskrbljujoče.

Otroški parlament je nastal na pobudo učencev, da bi lahko javno spregovorili, predstavili svoje mnenje, dileme o vprašanjih, ki so pomembna v obdobju odraščanja v okolju, kjer živijo, se šolajo ali preživljajo prosti čas. Le z odpiranjem in obravnavo takih tem ter s sprejetjem konkretnih sklepov, ki jih lahko uresničujejo otroci sami, in ki zavezujejo vodstva šol, občin in države, parlamenti postajajo oblika praktične državljske vzgoje.

V petek so se medobčinskega parlamenta udeležili učenci osnovnih šol Bakovci, Bogojina, Beltinci, Cankova, Fokovci, Kuzma, Prosenjakovci, Puconci, Petrovci, Šalovci, Sv. Jurij, Tišina, Murska Sobota I, II, III in IV ter Grad.

Potekale so delavnice, v katerih so učenci razpravljali o določeni temi. V njih so izmenjavali svoja mnenja, izkušnje in iskali rešitve za boljši jutri brez nasilja. Prišli smo do določenih ugotovitev in sprejeli sklepe, ki so jih učenci OŠ Grad 14. 3. 2003 predstavili na državnem otroškem parlamentu v Ljubljani.

Medobčinskega parlamenta sta se udeležila tudi župan Občine Grad, Daniel Kalamar, in predstavnik Sveta staršev OŠ Grad, Janko Kikec. Zelo žalostna je ugotovitev, da odrasli oz. ostale pristojne institucije nimajo časa, da bi se udeležili takih javnih tribun ter prisluhnili otrokom in njihovim problemom.

Brigita HOJNIK

NASILJE NAD DRUGAČNIMI

Že ko je prišla v razred, sem v njenih temnih očeh zapazila žalost, trpljenje, grenkobo. Tih je sedla in s svojimi drobnimi rokami odložila raztrgano torbo. Njena oprava je bila res smešna, vendar ni niti trznila, ko so jo sošolci obremenili z neokusnimi izjavami in pridušnim smejanjem. Sama se nisem norčevala niti smejala, saj se nisem mogla. Preveč topline, miline sem zrla v njenih očeh. Opazila sem, da se pod jopico, načeto od moljev, in krilom, polnim mastnih madežev, skriva lepa dekliška postava. Tudi noge, ki so komaj, komaj prekrivale raztrgane dokolenke, so bile lepe. Ko si je za uho popravila pramen las, ki ji je silil v oči, sem na dekletovem obrazu opazila pravilne poteze, čutne ustnice in velike temne oči, ki so izžarevale strah in žalost.

»Zekije ji je ime,« sem slišala učiteljico. V meni pa se je nekaj prelomilo, ko se je sošolec v naslednjem odmoru zadrhl: »Beži, ciganka, od koder si prišla! Še imena nimaš sodobnega!« Potem jo je porinil v sneg, da se je dekle prevrnilo, kot bi močan veter prevrnil suho, slabotno travnato bilko. Okoli nje so se zbrali učenci in jo začeli pretepati, brcati, suvati. Dekle se je branilo kot podivjana mačka, vendar ni moglo ničesar proti podivjani množici sošolcev. Šele, ko sem uvidevala, da dekletu derejo solze po licih, sem stekla med gručo sošolcev, zavedajoč se,

da rabi pomoč. Pograbila sem jo za roko in že sva tekli, kot bi nama gorelo za petami. Saj nama vendar je, a je bil ta ogenj tokrat nesramno nasilje sošolcev. Niti pouk, ki sem ga zamudila, niti opolzke besede domnevnih prijateljev me niso zanimale. Pomembna mi je bila le neznanika, o kateri sem vedela, da se je imenovala Zekija. Šele, ko se je pomirila in mi skoraj popolnoma zmočila jakno, sem jo vprašala, kaj se sploh dogaja, kdo sploh je. Začela mi je pripovedovati in vmes je večkrat bruhnila v jok. »Saj bo bolje, saj bo oče dobil službo, saj boš lahko šla nazaj v Bosno, nikar ne skrbi!« sem jo tolažila. Pogledala mi je v oči, nekaj časa plavala po njih, potem pa rekla: »Nikoli ne bo bolje, nikoli, moji starši so z juga in čeprav sem tukaj že celo življenje, smo mi vseeno z juga!« Takrat sem dojela, da ima prav, da bo trpela večno nasilje nad drugačnimi.

»Zakaj, zakaj je vendar tako? Zakaj smo ljudje tako krivični? Zakaj ne damo vsakomur priložnosti, zakaj vendar?« sem kričala v sebi. Zekiji nisem mogla več pogledati v oči. Bilo me je sram. Sram civilizacije, v kateri živim, sram sveta, v katerem ob takem nasilju trpi mnogo ljudi, a mi ne ukrenemo nič. Zatiskamo si oči, da je vse lepo in prav, da so vsi srečni. Ali smo res slepi ali se samo sprenevedamo?

Jasna MERKLIN, 7. razred

NASILJE

Med odmorom sedim v učilnici in naenkrat zaslišim krik. Obrnem se in vidim, da sta se sošolca »le« stepla. Saj to ni nič takega. Sem že vajena.

Če malce razmislim, pa ta pretep sploh ni tako nedolžen. Pomeni namreč nasilje! In največkrat na nasilje odreagiramo enako, kot sem sama; obrnemo se stran, se delamo, kot da ni nič.

Kaj pa je sploh nasilje? Je to tisto vedenje, ki povzroča, da je nekdo ogrožen, da trpi, da je v stiski...? Nasilje zmeraj pomeni žrtve in tistega, ki nasilje izvaja. Nasilnež je lahko moški ali ženska, fant ali dekle. Enako je z žrtvijo. Po mojem mnenju so najpogostejše žrtve ženske in otroci, nasilneži pa ponavadi moški. Nasilno vedenje opazimo vsepovsod, npr. v družini, v šoli, na igrišču... Zanima me, kaj lahko naredimo, da bi nasilje izkoreninili, ali pa, da bi ga bilo manj. Kaj se mora spremeniti? Ali se morajo spremeniti žrtve ali pa morda nasilneži?! Pogosto se sprašujem, kaj bi naredili nasilneži v vlogi žrtve in kaj žrtve v vlogi nasilneža? Zakaj je naš svet tako surov in zakaj igra v njem tako veliko vlogo ravno nasilje? Zakaj so ljudje prenehali verjeti v preprostost, ljubezen in dobroto?

Vsaj enkrat v življenju pa bi rada šla v kraj, kjer nasilja ne poznajo. Ko bom ta kraj našla, vas bom povabila s sabo.

Eva KOLBL, 6. razred

PROJEKTNO DELO V PREDPUSTNEM ČASU

Pust se je nezadržno bližal. Učiteljice 1., 2. in 3. razreda smo se spraševale, kako naj učencem predstavimo ta »norčavi« čas. Bodo otroci spet samo poslušali, kaj jim bomo o tem povedali odrasli?

Odločile smo se, da bi bilo prav, če bi pri tem učenci aktivno sodelovali. Učenci in učiteljice smo se v tednu pred pustom pogovarjali o njem skoraj pri vseh predmetih in se ob tem marsikaj naučili.

Seznani smo se s pomenom pusta, o hrani v tem času, pripravili krofov, opisovali in spoznavali smo različne maske ter jih tudi ilustrirali in izdelovali. Po razredih so potekale delavnice, v katerih smo izrezovali, lepili..., skratka ustvarjali.

Učenci drugega razreda so se po-

merili v pripravi in peki krofov s pomočjo staršev.

Projektno delo smo uspešno zaključili na sam pustni torek s povorko skozi vas in plesom v maskah v telovadnici šole.

Upamo, da smo s skupnimi močmi otrokom približali navade in šege pustnega časa na malo drugačen način.

UČITELJICE IN UČENCI
1., 2. in 3. razreda

»VELKO INDAŠNJE GOSTÜVANJE« V MOTOVILCIH

Verjetno se še spomnite pustne prireditve »Pogreb Zoltana« v Motovilcih? Tokrat pa ni šlo za pogreb, ampak za »Velko indašnje gostüvanje«. Minilo je že sedem let in pripravo pustovanja v občini je prevzelo PGD Motovilci z vsemi vaščani. Tokrat smo si za temo izbrali prikaz nekdanje poroke. S pomočjo starejših vaščanov smo pripravili scenarij in priprave so stekle. Seveda pa ni poroke brez rož. Šopke ter ostale rože iz krep papirja so že zadnji mesec pred dogodkom pridno izdelovale naše žene in dekleta pod mentorstvom Veronike Mencigar.

Na pustno soboto dopoldan, smo se zbrali, ter odšli po »mladoženca«. Njegovi starši so nas lepo sprejeli ter nas povabili v hišo in pogostili. S solzami žalosti in hkrati sreče so se poslovili od sina. Vsi skupaj smo se odpravili na Cmorov breg po »snejo«.

Ob prihodu na domačijo »sneje« smo naleteli na gluha ušesa raznih delavcev na dvorišču, ki so žagali drva, luščili koruzo ter opravljali razna domača opravila. Odpravili smo se do hišnih vrat, ki pa so bila zaklenjena. Po dolgotrajnem pogajanju nam je le uspelo, da so spustili »mladoženca v hišo, kjer si je poiskal svojo izvoljenko. Sledili so govori »stršine« in »svatbice« ter seveda slovo od staršev »sneje«. Nato smo odhiteli na »zdavanje«

A glej, na cesti so nas zaustavili mladi Motovilčarji. Seveda se je bilo potrebno odkupiti. Celo svatbo je pregledal zdravnik, sodnik je pa naložil »aro«, katero je pomagal poravnati »vüjec« iz Amerike!

Končno smo prispeli na matični urad. Civilno »zdavanje« je opravil matičar ter mladoporočencema dal napotke za skupno življenje na vasi ter v občini. Temu je sledilo »fašensko zdavanje«. Mlada zaročenca sta se zaobljubila v novem zakonu, izmenjala prstana ter v pričo vseh pojedla »fašenski kroflen«

Po zdavanju pa je sledilo skupinsko fotografiranje ter seveda pravo gostüvanje v gasilskem domu, kjer so se zvrstili še naslednji običaji: jemanje venca sneje, vankiš polka, abrahamov ples in drugi. Na maškeraadi, ki je sledila zvečer, nas je obiskalo veliko mask, od katerih smo najlepših osem tudi nagradili.

Janko KIKEC

KOLARSTVO NEKOČ – IN DANES?

»Kdor si je naprosil majštra na štero, si je vse obnovil, kar je bilo treba.«

Rokodelstvo in obrt sta vse do konca 2. svetovne vojne v 20. stoletju omogočala, da so se mali kmetje in kočarji brez zemlje nekoliko lažje preživljali. Njihove delavnice so bile največkrat kar v stanovanjskem delu (krojači, tkalci, čevljarji...) ali pa v gospodarskih poslopih (lončarji, kovači, sodarji, mizarji). Njihovo orodje je bilo preprosto in so si ga največkrat kar sami izdelali. Zelo redko so s to obrtno dejavnostjo dosegli nadpovprečno življenjsko raven, bolj jim je bila za dodatni vir preživetja. Pokrivači slamnatih streh, pletarji, deloma kolarji in mizarji so bili največkrat priučeni in niso nastopali kot obrtniki. Spreten kmet je namreč večino takih del opravil sam. V današnji občini Grad so bile leta 1927 zabeležene naslednje obrti in poklici: v Gornji Lendavi (Grad) en sodar, trije čevljarji, pet krojačev, trije kovači, en pekar, trije mizarji, en mesar, dva goslarja, en izdelovalec gosli, en strojar in dve šivilji; v Dolnjih Slavečih trije krojači, štirje čevljarji, en kolar, dva mlinarja, en goslar in en sodar; v Kruplivniku dva podkovača, en kovač in puškar, en mizar, en čevljar, en vrvar in en

Orodje in izdelki kolarja. Foto: fototeka Pokrajinskega muzeja Murska Sobota.

mlinar; v Kovačevcih dva čevljarja in en mizar; v Vidoncih en krojač, en lončar, dva strojarja in dve šivilji; v Motovilcih en sodar, en čevljar, en ključavničar, en krojač, trije goslarji, ena šivilja in en strojar; v Radovcih en mizar in en strojar. Leta 1930 so imeli Gornja Lendava in Dolnji Slaveči še po dva lastnika mlatilnice; Vidonci tri lastnike mlatilnic in enega godbarja; Motovilci enega lastnika mlatilnice in enega godbarja in Radovci dva lastnika mlatilnice in enega godbarja.

Kolar je poklic ali obrt, katere glavni predmet obdelovanja je les. Njemu podobni obrtniki so sodarji in mizarji. Najboljši les za obdelavo so jesen, brest in akacija. Kolarjevo glavno delo je bilo izdelovanje težkih in lahkih lesenih vozov: lestvice, garice (kratke lestve, dolge 2–3 m), podesje (spodnji del voza), oje (drog na srednjem delu voza, ob katerega se vprega žival) in kolesa. Kovinske dele pri lesenih vozovih je naredil kovač, voz pa je sestavil skupaj kolar. »Ogromno je bilo dela, takrat še ni bilo gumi vozov. Tisti cajt je bilo dela, van poven!«¹ Poleg voza je izdeloval še: ročaje za kmečka orodja (motike, lopate, sekire...), lesene samokolnice, kolesa za samokolnice, sani, čepe za sode, orodje, ki ga je potreboval pri svojem delu, mrliške vozove². Kolarji so pri svojem delu uporabljali lesene kline, ne kovinskih žebļjev. Kolar je hodil tudi na štero, pozimi in spomladi. Manjše orodje je vzel s seboj in pri hiši bival več dni. »Kdor si je naprosil majštra na štero, je vse si obnovil, kar je bilo treba. Veliki kmetje so imeli po tri, štiri voze; en voz je imel samo za cesto, enega za gnoj, enega za v gorice. Navadno pa je bilo vsakokrat kaj polomljenega in to se je vse popravilo.«³ Večja orodja, ki jih je kolar pri svojem delu potreboval (npr. hoblpank), je navadno imel kmet doma. Kolarjevo ordje je bilo: meter na cole, različna šestila, črtalniki, stružnica (drakšl) na nožni pogon (kasneje že na električni pogon), delovna

miza (hoblpank), klešče, 5-kilogramsko kladivo, različni ročni svedri, sekira tesalka, ročne žage, dleta, pile (rašple), stojalo za nabijanje koles (rotštok, šroga), skobljiči (hobljiči, obličji), brusi.

Poklic kolarja je živel nekje do 70-ih let 20. stoletja, ko so se začeli pojavljati gumi vozovi (vozovi z gumijastimi kolesi). Z gumi vozovi je poklic kolarja izginil.

Leta 1927 in nato še leta 1930 je v poročilu Skupne obrtne zadruga zabeležen en kolar v današnji občini Grad, in sicer Ferdo Štesl iz Dolnjih Slavečev. V vaseh Grad, Kruplivnik, Motovilci, Radovci, Vidonci in Kovačevci ni bilo kolarja. Nekaj kolarjev je bilo v bližnji okolici: Matija Fajs v Brezovcih, Mihael Štivan v Bodoncih, Štefan Šebjanič in Janez Zrim v Gornjih Petrovcih, Anton Rojko in Vincenc Rojko na Cankovi.

Do leta 1965 je na Dolnjih Slavečih pri hišni številki 127 delal kolar Franc Štesl, za njim pa je delo prevzel sin Ludvik Štesl. Ludvik je poleg kolarskega znanja obvladoval še delo zidarja in cimermana. »Ljudje niso nehali, so ga stalno prosili.«⁴ Železne dele mu je izdeloval kovač v Motovilcih. Do 70-ih let svoje starosti je Ludvik izdeloval za Motovilce, Grad, Kovačevce in sosednje fare različne lesene vozove, dele za njih, kolesa (potače), telige (lesena zaprta samokolnica za prevažanje gnoja in trave), šubgore (lesena odprta samokolnica za prevažanje trave), ročaje za poljedeljska orodja, brane.

Viri in literatura

- Edi Leskovar, roj. 1942, Sveti Jurij ob Ščavnici.
- Marija Štesl, roj. 1931, Grad.
- Fanči Šarf, Občina Murska Sobota, ETSEO, Ljubljana, 1985, str. 63.
- Letno poročilo za 1927, Skupna obrtna zbornica za okraj Murska Sobota.
- Letno poročilo za 1930, Skupna obrtna zadruga za okraj Murska Sobota.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika III, Ne-Pren, Ljubljana, 1993, str. 351.

Jelka PŠAJD

¹ Edi Leskovar, roj. 1942, Sv. Jurij ob Ščav.

² Edi Leskovar, roj. 1942, Sv. Jurij ob Ščav.

³ Edi Leskovar, roj. 1942, Sv. Jurij ob Ščav.

⁴ Marija Štesl, roj. 1931, Dolnji Slaveči

NAŠI ZLATOPOROČENCI

**Emilija in Ludvik FARIČ,
Radovci 37**

Ludvik Farič se je rodil 27. 10. 1928 v Vidoncih, Emilija pa je bila rojena 24. 3. 1930 v Radovcih. Poznala sta se že iz šolskih let, zbližala pa sta se po letu 1947, ko se je Ludvik vrnil s služenja vojaškega roka. Civilno in cerkveno sta se poročila 25. 01. 1953 pri Gradu. V zakonu so se jima rodile štiri hčerke in en sin. Življenje jima ni teklo lahko, saj je moral Ludvik s trehuhom za kruhom v daljnjo Nemčijo, kjer je delal kot tesarski delovodja dolgih 26 let. Emilija pa je skrbela za otroke in majhno kmetijo ter si dodatni kruh služila kot šivilja. Njuni otroci so se poročili in si ustvarili svoje domove. Zlatoporočenca jesen življenja preživljata sama, zelo radi pa ju obiščejo otroci, še posebej pa sedem vnukov.

Emilija in Ludvik Farič, Radovci 37

Gizela ostala doma in skrbela za tri otroke ter manjšo kmetijo. V jeseni življenja se rada spominjata vseh veselih in manj veselih dogodkov, ki sta jih preživela. Zelo rada imata svojih šest vnukov.

**Kristina in Ludvik GOMBOC,
Dolnji Slaveči 2/A**

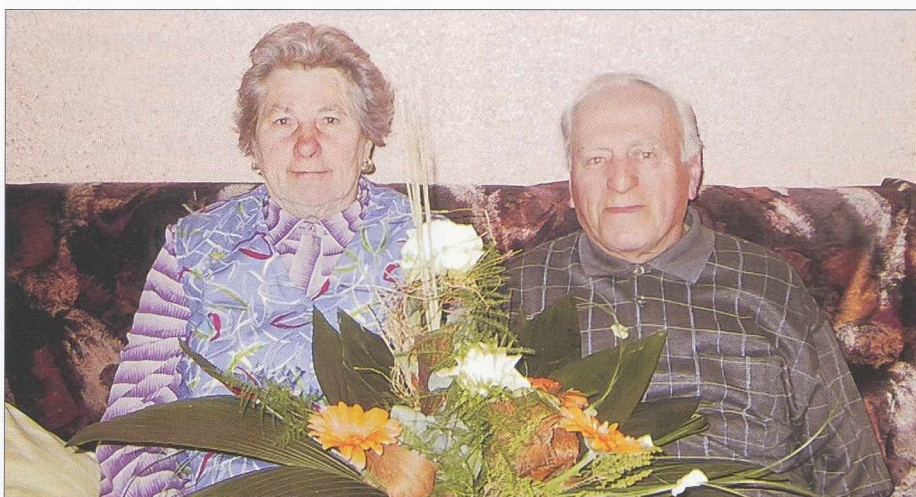
Kristina, roj. Lovenjak, se je rodila 29. 10. 1929 v Vidoncih, Ludvik pa se je rodil 7. 2. 1929 na Dolnjih Slavečih. Spoznala sta se leta 1947 na veselici pri Gradu in »skupaj hodila« pet let. Poročila sta se 7. 2. 1953 in Kristina se je preselila na nov možev dom na Dolnje Slaveče. V zakonu sta se jima rodili dve hčerki. Ludvik je služil kruh za družino v sosednji Avstriji v sladkorni tovarni, nato 15 let kot zidar na Vrhniki in 4 leta na Primorskem. Kristina je vzgajala otroka in delala na manjši kmetiji. Hčerki sta se poročili in si ustvarili svoje domove, hčerka Bernadka v neposredni bližini svojih staršev, hčerka Vera pa nedaleč stran v isti vasi. Štirje vnuki in en pravnuk pa jima krasijo jesen življenja in ju zelo radi obiskujejo.

Gizela in Rudolf Gumilar, Grad 93

**Gizela in Rudolf GUMILAR,
Grad 93**

Gizela, roj. Fujs, se je rodila 15. 1. 1928 v Radovcih, Rudolf pa se je rodil 15. 10. 1926 pri Gradu. Čeprav je Gizela v svojih mladih letih živela v Radovcih, Rudolf pa pri Gradu, se nista spoznala doma. Leta 1952 sta se spoznala in zaljubila na sezonskem delu v Bački in se poročila že naslednje leto 15. januarja 1953 pri Gradu. Gizela se je preselila na možev dom h Gradu. Vse življenje sta si služila denar s sezonskimi deli, sprva skupaj, potem pa je

Kristina in Ludvik Gomboc, Dolnji Slaveči 2/A

Lidija KRPIČ

ŠOLA HUJŠANJA

S pravilno prehrano in gibanjem do zdrave telesne teže

Zdravstveni dom Murska Sobota je v sodelovanju z občino in osnovno šolo organiziral pri Gradu šolo hujšanja oziroma delavnico – »S pravilno prehrano in gibanjem do zdrave telesne teže.« Šola se je začela v mesecu februarju in bo trajala štiri mesece. Udeleženci bodo imeli šest-

najst srečanj. Enkrat na teden je predavanje in delavnica o zdravi prehrani pod vodstvom diplomirane medicinske sestre Martine Horvat, enkrat pa je srečanje v telovadnici, kjer je organizirana telesna aktivnost pod vodstvom fizioterapevta Mihe Magdiča. V okviru spodbujanja telesne dejavnosti za zdravje bo izvedena tudi ocena telesne zmogljivosti s preizkusom hoje na 2 kilometra.

Namen šole prehranjevanje za zdravje je: spoznati glavne značilnosti debelosti, pogovor o samopodobi, naučiti se pravil zdrave prehrane, naučiti se sestavljati jedilnike zdrave prehrane, naučiti se vesti ob posebnih priložnostih, spoznati pomen telesne aktivnosti, utrditi novo pridobljene navade.

Oblika dela je skupinska, saj je hujšanje v skupini veliko lažje. Vključenost v skupino izboljša motivacijo, kar občutno pomaga pri izgubljanju telesne teže.

Darinka BAUER

ADAPTACIJA MRLIŠKE VEŽICE V RADOVCIH

Ob izteku leta 2002 je bila opravljena še ena od večjih adaptacij mrliške vežice v Radovcih.

Tokrat smo vaščani Radovcev pridobili dograditev nadstrešja ob vežici, kar je bilo nujno potrebno predvsem iz varnostnih razlogov. Naložba je znašala 1.161.000 SIT. Od tega smo pridobili 500.000 SIT iz proračunskih sredstev Občine Grad. Več kot polovico denarja pa smo pridobili iz prispevkov, ki jih svojci pokojnikov namenijo za dograditev mrliške vežice v vasi.

S pomočjo teh sredstev je bila v lanskem letu urejena tudi razsvetljava na pokopališču in tlakovanje poti ob vežici. V bližnji prihodnosti pa bomo s pomočjo teh prispevkov dogradili sanitarije in obnovili elektro instalacijo, ki služi za pogon električnih zvonov.

Suzana FARIČ

PEŠ K POLNOČNICI

Pred časom so ljudje zahajali k polnočnici peš, saj takrat še niso imeli osebnih vozil, kot je dandanes, ko ne moremo niti do soseda, ne da bi uporabili svojega jeklenega konjička. Ne mraz ne sneg jih nista ovirala. Po pripovedovanju starejših ljudi je bilo prav prijetno, saj se je ponavadi na pot podalo večje število ljudi, ki so si krajšali čas z molitvijo ter pesmimi v duhu božiča.

Da bi obudili spomin na te čase, smo v »Peški« društvu za rekreacijo in sprostitev Motovilci 24. decembra 2002 organizirali »pohod k polnočnici«, ki se ga je udeležilo čez šestdeset pohodnikov. Pridružilo se nam je nekaj vaščanov iz Kruplivnika ter Vidoncev. Ob prihodu v samo vas Grad smo za trenutek

postali na domu župana občine. Skupaj s soprogo sta nas prijazno in gostoljubno postregla s pecivom ter toplimi napitki. Okrepčila smo bili ob hladnem vremenu seveda veseli, zato se jima tudi iskreno zahvaljujemo.

Do same cerkve, kjer se je odvijala polnočnica, je ostalo še nekaj korakov. V cerkvi smo stopili do oltarja, zapeli božično pesem, se poklonili jaslcam ter oddali vsak svoj dar za cerkev. Po končani sveti maši smo se odpravili domov – prav tako peš.

Društvo je pohod vključilo tudi v letošnji program, saj želi obhajanje božičnih praznikov izpred mnogih let prinesiti tudi v današnji čas.

Tatjana GRAH

RAZVALINA ŽIVLJENJA

Ljubiteljska gledališka skupina Kulturnega društva Benedikt v Slovenskih goricah nam je nedeljski večer, 9. februarja 2003, polepšala z ljudsko igro – dramo v treh dejanjih Frana Saleškega Finžgarja,

Razvalina življenja. Tokrat so se nam predstavili že drugič in pravijo, da bodo z veseljem in seveda z novo naučeno igro še prišli med nas.

Lidija KRPIČ

OTROKE V OBČINI GRAD OBISKAL DEDEK MRAZ

22. decembra leta 2002 nas je obiskal dobri stari Dedek Mraz s severnega pola. Otroci so ga pričakali v družbi mlade in odlične pevke Katje Koren z Makol. Ta je mladim radovednežem, ki so jo s plesom spremljali ob petju, za nagrado razdelila svoje kasete in zgoščenke.

Lidija KRPIČ

5. BOŽIČNO-NOVOLETNI TURNIR

Tradicionalna malonogometna prireditev konec vsakega leta privabi v naš kraj številne ljubitelje te športne zvrsti. Tudi 28. in 29. decembra 2002 je bilo tako.

V Športnem društvu Grad si izkušnje z organizacijo takih in podobnih prireditev pridobivamo od leta 1998, ko smo izvedli 1. božično-novoletni turnir. Zamisel, da med prazniki poskrbimo tudi za povečano telesno aktivnost, saj so aktivnosti v uživanju prazničnih dobrot prav tako povečane, se je pokazala kot pozitivna, in ne le to. Iz leta v leto se število ekip povečuje.

Letošnji, tako kot tudi že lanski turnir, je potekal dva dni, saj se ga je udeležilo rekordno število ekip, kar 36. Skupaj je bilo odigranih 56 tekem, v katerih je nogometno znanje prikazalo kar 317 igralcev.

Strelsko razpoloženih je bilo 139 igralcev, kateri so skupaj dosegli 311 zadetkov. Tako smo v povprečju videli 5,55 zadetka v eni odigrani tekmi.

Veseli smo, da se vsako leto več domačih igralcev odloča za sodelovanje na turnirju. Udeleženci zadnjega turnirja so naši stari znanci, saj se radi vsako leto vračajo, obenem pa uspevamo pridobivati tudi nove ekipe.

Zmagovalci 5. božično-novoletnega turnirja so bili Vietnam iz Vanče vasi, drugo uvrščeni NK Čarda iz Martjancev in tretje uvrščeni Grill Net iz M. Sobote. Malo športne sreča je zmanjkalo domači ekipi Menjalnice Eros Grad, saj so v boju za tretje mesto klonili. Odločilni dvoboji so bili nadvse zanimivi in napeti, kako tudi ne, ko pa so najboljše ekipe čakale vredne nagrade. Strokovna žirija je izbrala tudi najboljšega igralca in vratarja. Naj igralec je postal Kristjan Cener iz Vanče vasi, naj vratar pa Simon Zorger iz Menjalnice Eros Grad, ki je prejel le 11 zadetkov. Najboljši strelec s 14 zadetki pa je postal Adamo Baranja.

Kot organizatorji tako množične prireditve, ki je obenem tudi visoko

adrenalinska, smo najbolj veseli, da že vseh pet let poteka brez izgredov in resnejših poškodb. Vsako leto tako podelimo tudi Fair play nagrado ekipi, ki poleg nogometnega znanja prikaže tudi vzor športnika v obnašanju do nasprotnikov in sodnikov. Tokrat je to postala ekipa NK Čarda iz Martjancev.

Visoko športno kulturo so pokazali tudi gledalci, katerih se je v dveh dneh nabralo med 600 in 700. Organizatorji se ne želimo ocenjevati, to vsako leto storijo igralci in gledalci. Če na hitro izračunamo, se je v dveh dneh skupaj z igralci v prelepi telovadnici OŠ Grad mudilo okrog 1.000 ljudi, to pa nazorno pokaže, da si tovrstnih prireditev želimo, in da s tako udeležbo prireditev pridobiva ugled. Obenem pa je to tudi obveza, da se tradiciji ne izneverimo. Tako si upamo napovedati 6. božično-novoletni turnir pri Gradu na Goričkem.

Andreja CELEC

IZGRADNJA MLADINSKE SOBE V PROSTORIH SLAČILNIC ŠD VIDONCI

Mladi v vasi Vidonci se družimo že vrsto let, zato smo v letu 2002 začeli z izgradnjo mladinske sobe v zgornjem prostoru slačilnic Športnega društva Vidonci. Prostor smo si uredili sami s svojim lastnim trudom in s pomočjo lastnih sredstev. Zadali smo si cilj, da jo bomo dokončali do Novega leta. Cilj se nam je uresničil in smo ob prvi zabavi novo nastale mladinske sobe skupaj prestopili v novo leto 2003. V tem letu je še potrebno sezidati šank in položiti tlake. Sedaj se mladi tukaj srečujemo, družimo in zabavamo, poslušamo glasbo in igramo družabne igre. V tem prostoru organiziramo tudi različne rojstnodnevne zabave, piknike, v njih pa imamo tudi sestanke, skratka večino vsega kar sodi v delovanje društva.

Gabrijel PILAJ

BLAGOSLOVITEV KONJ PRI SVETEM JURIJU

Svetega Štefana slavi Cerkev kot prvega mučenca. Bil je diakon v Jeruzalemu in je skrbel za reveže. V Srednji in Severni Evropi je Sv. Štefan konjski patron oz. zaščitnik konj in živine. To zavezništvo je rodilo vrsto svetoštefanskih običajev, od katerih se jih je ohranilo bolj malo, vožnja z vozovi in ježa na konjih v vaško okolico, v sosednjo vas – vožnja in ježa okrašenih konj k cerkvi in blagoslov konj na prostem pred cerkvijo.

V pričakovanju blagoslovitve...

Blagoslovitev konj je v drugih krajih Slovenije bolj živ običaj, pri nas ga pa do lani skoraj poznali nismo. Že drugič so se blagoslovitev konj udeležili ljubitelji konj iz Dolnjih Slavečev (Boris, Milan in Simon), Vidoncev (Damjan) in Serdice (Štefan). Shod konj in konjarjev je bil pred cerkvijo v Sv. Juriju, kjer si je obred ogledalo okrog 40 obiskovalcev.

Slavica POTOČNIK

KUHARSKI TEČAJ NA DOLNJIH SLAVEČIH

Članice Športno rekreacijskega društva smo se odločile za nadaljevanje kuharskega tečaja, katerega prvi del smo opravile že pred dvema letoma. Ker nas iz društva ni bilo dovolj, smo povabile še prijateljice, sosede in znanke, tako da nas je skupaj 14. Srečujemo se ob nedeljah in pripravljamo celotne jedilnike od hladnih

predjedi, juh, glavnih jedi s prilogami do sladice. Učimo se tudi serviranja in dekoracije hrane. Ob koncu tečaja bomo pripravile zaključek, na katerem bomo vse nove jedi predstavile vsem povabljenim sorodnikom in prijateljem.

Slavica POTOČNIK

Utrinek s tečaja

Udeleženke kuharskega tečaja iz Motovilcev

MIKLAVŽEVANJE

Do druge svetovne vojne smo na Slovenskem poznali le svetega Miklavža kot zelo priljubljenega decembrskega obdarovalca. Po vojni sta se mu sicer pridružila še dedek Mráz in Božiček, a je vseeno sveti Miklavž ostal najbolj priljubljen (mogoče zato, ker ni »uvožen« kot ostala dva).

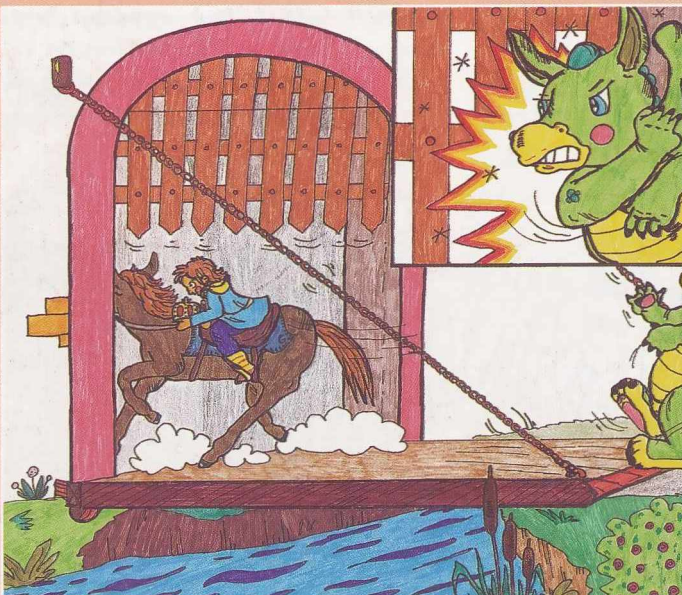
Kot vsako leto je bilo tudi v letu 2002 (7. decembra, v kulturni dvorani pri Gradu) miklavževanje, ki ga je slednjič pripravilo športno društvo iz Vidoncev, sodelovala pa je še ostala vidonska mladina. S skupnimi močmi so torej pripravili igro, ki je zahtevala veliko vaj, časa, živcev in vztrajnosti. Kljub vsemu temu so delo opravili odlično, za kar jim seveda gredo vse pohvale. Po dobro odigrani igri, ob kateri so se

lahko gledalci, predvsem malčki, sprostiti in nasmejati, pa je nastopil težko pričakovani trenutek – prihod svetega Miklavža, katerega so spremljali tudi parklji, leti pa pri otrocih včasih vzbujajo veliko strahu.

Dobri stari mož je torej obdaril najmlajše občane naše občine, vendar pa so se morali še prej izkazati z molitvijo sveti angel varuh moj. Tako so sv. Miklavža prepričali, da so zares pridni.

Mateja FERKO

Besedilo: Štefka BOHAR, Risbe: Sonja ŠTEFKO.

SE NADALJUJE...